

בַּת עֵינַי

דבר השוה
לכל נפש

אידיש

גליון סט - שנה ג
פרשת תולדות
תשפ"ה

פארווארט

הרה"ק ר' פינחס פון קאריין
זי"ע האט אמאל געזאגט א

משל אויף די עיני פון פרנסה,
געווען אמאל א בעל עגלה וואס
האט געגעבן צו עסן און צו טרינקען
זיינע פערד און דאן זיי איינגעשפאנט
צום וואגן און זיך געוואלט ארויסלאזן
אויפן וועג, אבער די פערד רירן זיך
נישט פון פלאץ.

דער בעל עגלה הייבט אן צו שמיסן
די פערד אבער זיי גייען נישט, ביז
איינער גייט אריבער און זאגט אים
דו חכם וואס שמייססטו די פערד ?
דו זעסט נישט אז די רעדער זענען
פארשפארט און די פערד קענען
נישט גיין ? אזוי זעהט אויס א מענטש
וואס טוט אלע סגולות פון פרנסה
וואס דאס איז אזוי ווי די פערד וואס
טראגן די וואגן, אבער אין די זעלבע
צייט פארנעמט ער פונעם באשעפער
און ער פארשפארט ער די רעדער
פונעם וואגן.

אין די קומענדיגע תורה גייט דער
בת עין ארומרעדן וועגן תפלה פארן
עסן און ווי אזוי יעקב אבינו האט מיט
די כח פון זיין אמונה ארייגעברענגט א
קדושה אינעם עסן ממש אזוי ווי זיין
דאווענען. טעמו וראו כי טוב ד'

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

תוכן הדרוש

[א]

לשון הפסוק. / די דיוק אין די לשון הפסוק. / די כוונה פון יצחק מיטן זאגן
'צא השָׂדֶה'. / די בקשה פון יצחק יַעֲשֶׂה לִי מְטַעְמִים.

[ב]

די כוונה פון רבקה מיטן זאגן יַאֲעֲשֶׂה אוֹתָם מְטַעְמִים לְאִבְיָךְ כַּאֲשֶׁר אָהַב.
/ די שאלה פון יצחק אבינו 'מִה זֶה מִהֲרַתְּ'. / די ענטפער פון יעקב אבינו
'כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי'.

[ג]

דורך די אמונה ברענגט מען אריין א קדושה אין די עסן. / די מְטַעְמִים
פון יצחק אבינו. / פשט אין די ווערטער פונעם פסוק 'לְצוּד צִיד'. / די ריח
קדושה פון יעקב'ס אמונה איז געווען ווי די תפלה פון יצחק.

[א]

לשון הפסוק

מה זֶה מִהֲרַתְּ לְמִצּוֹא בְּנֵי וְגו' כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי וְגו'. [יצחק אבינו פרעגט

וואס איז די זאך וואס צוליב דעם
האסטו זיך געאיילט צו געפינען א
פאנגונג אזוי שנעל – מיין זון, [און
יעקב אבינו ענטפערט אים] ווייל דער
אייבישטער דיין גאט האט געמאכט
טרעפן (די שאף) פאר מיר.

מה זֶה מִהֲרַתְּ לְמִצּוֹא בְּנֵי וְגו' כִּי הִקְרָה ה'
אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי וְגו'.

וְקָשָׁה אִיךְ הַזְכִּיר יַעֲקֹב שֵׁם שְׁמִיָּם וְאָמַר 'הִקְרָה
ה', וּבְאֵמַת הָיָה לוֹ הַגְּדִיִּים מְזוּמָנִים לֹא בְּמִקְרָה.

די דיוק אין די לשון הפסוק

וְקָשָׁה אִיךְ הַזְכִּיר יַעֲקֹב שֵׁם שְׁמִיָּם וְאָמַר 'הִקְרָה ה'^ב און ס'איז שווער ווי אזוי האט יעקב
דערמאנט דעם באשעפער'ס נאמען און געזאגט 'ווייל דער אייבישטער האט מיר געמאכט
טרעפן, וּבְאֵמַת הָיָה לוֹ הַגְּדִיִּים מְזוּמָנִים לֹא בְּמִקְרָה און אין אמת'ן אריין האט ער דאך
געהאט די ציגען גרייט און ס'איז נישט געווען א זאך וואס ס'האט זיך אים געטראפן.

א. די לשון הפסוק איז: וְאָמַר יַעֲקֹב אֲלֵבֶנּוּ מִהֲרַתְּ לְמִצּוֹא בְּנֵי וְאָמַר כִּי הִקְרָה ד' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי.

ב. ווי מען זעהט האט דער בת עין מיט זיין גרויס קדושה נישט געוואלט צוענדיגן די גאנצע קשיא
נישט וועלנדיג חס ושלום זאגן אז יעקב אבינו האט גענוצט דעם באשעפער'ס נאמען אויף וואס עס
זעהט נישט אויס צו זיין אזוי.

די כוונה פון יצחק מיטן זאגן 'צא השדה'

וַיֵּשׁ לְתָרְזִן שְׁאָמֵר יִצְחָק לְעֵשָׂו 'צא השדה' וגו'^א און מען קען עס ענטפערן אז יצחק האט געזאגט פאר עשיו 'צא השדה' - גיי ארויס צום פעלד, פירוש לשדה של תפלה וואס די ווארט 'שדה' מיינט צו די פעלד פון תפלה, כמאמר הכתוב (בראשית כד, טו) 'לשוח בשדה', כדי להמשיך בחינת קדושה במאכל. וזהו יעשה לי מטעמים כאשר אהבתי, פירוש טעם של בחינת קדושה, שזה היה נחמד לו ונאהב מכל דבר. וזהו גם כן פונת רבקה באמרה ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהב/ כיונה גם כן לבחינת טעם קדושה שיצחק אהב אותו, שהיא היתה יכולה להמשיך בחינת קדושה.

די בקשה פון יצחק 'ועשה לי מטעמים'

וזהו יעשה לי מטעמים כאשר אהבתי און דאס איז וואס יצחק האט אים געזאגט 'און מאך מיר גוטע עסן אזוי ווי איך האב ליב, פירוש טעם של בחינת קדושה דאס מיינט צו זאגן אז יצחק האט אים געבעטן ער זאל אים מאכן א טעם פון קדושה אין די עסן, שזה היה נחמד לו ונאהב מכל דבר וואס דאס איז אים געווען געשמאקער און און באליבט מער פון אלע זאכן.

[ב]

די כוונה פון רבקה מיטן זאגן 'ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהב'

וזהו גם כן פונת רבקה באמרה 'ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהבתי' און דאס איז אויך געווען די כוונה פון רבקה וואס זי האט געזאגט פאר יעקב אבינו אז זי וועט אנגרייטן די עסן און זי האט אים געזאגט 'און איך וועל עס מאכן גוטע עסן פאר דיין טאטע אזוי ווי ער האט ליב, כיונה גם כן לבחינת טעם קדושה שיצחק אהב אותו האט זי אינזין געהאט צו די 'טעם' פון קדושה וואס יצחק אבינו האט ליב געהאט, שהיא היתה יכולה להמשיך בחינת קדושה וייל זי האט געקענט אריינברענגען א בחינה פון קדושה אין די עסן.

די שאלה פון יצחק אבינו 'מה זה מהרת'

וזהו ששאל יצחק את יעקב 'מה זה מהרת' וגו' און דאס איז וואס יצחק אבינו האט געפרעגט פון יעקב 'וואס האסטו זיך געאיילט', רצונו לומר שעדיין לא היה שהות להתפלל ולעשות דאס מיינט צו זאגן אז עס איז דאך נישט געווען ענגונג צייט צו דאווענען און צו אנגרייטן די עסן, ואם כן איך יהיה בו בחינת טעם קדושה און ווי אזוי קען זיין אינדעם א בחינה פון קדושה.

די ענטפער פון יעקב אבינו 'כי הקרה ד' אלקיך לפני'

ועל זה השיב 'כי הקרה ה' אלהיך לפני' און אויף דעם האט יעקב געענטפערט 'ווייל דער אייבישטער דיין באשעפער האט עס געמאכט טרעפן בעפאר מיר, רצונו לומר על דרך הכתוב (ישעי' סה, כד) 'טרם יקראו ואני אענה' דאס מיינט צו זאגן אזוי ווי די פסוק זאגט 'פאר זיי וועלן רופן וועל איך זיי ענטפערן זייער געבעט', שלא הייתי צריך להתפלל איך האב נישט געדארפט דאווענען, כי נענית קודם שהתפללתי ווייל איך בין געענטפערט געווארן פאר איך האב געדאוונט.

ג. די לשון הפסוקים איז (בראשית כד, ג - ד): ועתה שאמנא כלין תלינן וקשתנן וצא השדה וצדתי לי ציד. ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי וקביאה לי ואלכלה בעבור תבדכן נפשי בטרים אמות.
 ד. אין רש"י דארט שטייט: לשוח, לשון תפלה [די ווארט 'לשוח' איז א לשון פון דאווענען].
 ה. די לשון הפסוק (בראשית כד, ט) איז: לרנא אליבצאו וסחלי משם שני גזי' עזים טבים ונאעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב.
 ו. און לויט די פשט מיינט נישט די פסוק כי הקרה ד' אלקיך לפני' ווי די פשוטע פשט 'בעפאר מיר', נאר די ווארט 'לפני' מיינט 'פאר מיר'.

וַיֵּשׁ לְתָרְזִן שְׁאָמֵר יִצְחָק לְעֵשָׂו 'צא השדה' וגו'^א, פירוש לשדה של תפלה, כמאמר הכתוב (בראשית כד, טו) 'לשוח בשדה', כדי להמשיך בחינת קדושה במאכל. וזהו יעשה לי מטעמים כאשר אהבתי, פירוש טעם של בחינת קדושה, שזה היה נחמד לו ונאהב מכל דבר. וזהו גם כן פונת רבקה באמרה ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהב/ כיונה גם כן לבחינת טעם קדושה שיצחק אהב אותו, שהיא היתה יכולה להמשיך בחינת קדושה.

וזהו ששאל יצחק את יעקב, 'מה זה מהרת' וגו', רצונו לומר שעדיין לא היה שהות להתפלל ולעשות, ואם כן איך יהיה בו בחינת טעם קדושה.

ועל זה השיב 'כי הקרה ה' אלהיך לפני', רצונו לומר על דרך הכתוב (ישעי' סה, כד) 'טרם יקראו ואני אענה', שלא הייתי צריך להתפלל, כי נענית קודם שהתפללתי.

א. לשון הפסוקים: 'ועתה שא נא כליו תליך וקשתך וצא השדה וצדתי לי ציד, ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי וקביאה לי ואוכלה בעבור תבדכן נפשי בטרים אמות'.
 ב. וברש"י שם: לשוח, לשון תפלה.

[ג]

דורך די אמונה ברענגט מען אריין א קדושה אין די עסן

גם רמז 'כי הקרה ה', שָׁהוּ בעצמו בחינת המשכת הקדושה, כמה שאני מאמין באמונה שלימה שהשם יתברך הקרה לפני את המאכל, ולא פחי ועוצם ידי עשה לי את המאכל הזה.

גם היה צריך לב' בחינות קדושה, אחד נגד פסח ואחד נגד חגיגה, ורבקה היתה יודעת כל זה, ולקחה שני גדיי עזים נגד ב' בחינות הנ"ל.

אלא שקשה אם היה צריך יצחק לגדיים לפי טעם הנ"ל, אם כן למה צוה לצוד ציד, משמע שאר חיות?

אלא שמיון בתיבת 'לצוד ציד' דוקא, היינו להמשיך ולצוד בחינת קדושה הנ"ל.

וזה שאמר 'ראה ריח בני בריח שדה', שהיה ריחו בריח השדה של תפלה הנ"ל, אף על פי שלא התפלל עדיין,

גם רמז 'כי הקרה ה', שָׁהוּ בעצמו בחינת המשכת הקדושה, כמה שאני מאמין באמונה שלימה שהשם יתברך הקרה לפני את המאכל, ולא פחי ועוצם ידי עשה לי את המאכל הזה.

גם היה צריך לב' בחינות קדושה, אחד נגד פסח ואחד נגד חגיגה, ורבקה היתה יודעת כל זה, ולקחה שני גדיי עזים נגד ב' בחינות הנ"ל.

אלא שקשה אם היה צריך יצחק לגדיים לפי טעם הנ"ל, אם כן למה צוה לצוד ציד, משמע שאר חיות?

אלא שמיון בתיבת 'לצוד ציד' דוקא, היינו להמשיך ולצוד בחינת קדושה הנ"ל.

וזה שאמר 'ראה ריח בני בריח שדה', שהיה ריחו בריח השדה של תפלה הנ"ל, אף על פי שלא התפלל עדיין,

- ג. עין רש"י (כו. טו): שני גדיי עזים, וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק, אלא פסח היה, האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים.
- ד. להקרות קרבן פסח וחגיגה.
- ה. שאינם כשרים להקרת קרבנות.

די מטעמים פון יצחק אבינו

גם היה צריך לב' בחינות קדושה אויך האט יצחק געדארפט די צוויי ציגען אקעגן די צוויי בחינות פון קדושה, אחד נגד פסח ואחד נגד חגיגה? איין קרבן פאר די קדושה פון פסח און

אין קרבן פאר די קדושה פון חגיגה, ורבקה האט דאס אלעס געוויסט, ולקחה שני גדיי עזים נגד ב' בחינות הנ"ל און זי האט טאקע גענומען צוויי ציגן וואס זענען מרמז צו די צוויי בחינות וואס זענען אויבנדערמאנט.

פשט אין די ווערטער פונעם פסוק 'לצוד ציד'

אלא שקשה אם היה צריך יצחק לגדיים לפי טעם הנ"ל נאר לכאורה איז שווער צו פארשטיין ווייל לויב די אויבענדערמאנטע טעם אז יצחק האט געדארפט די שאף פאר די קרבנות, אם כן למה צוה לצוד ציד אויב אזוי דעמאלסט פארוואס האט יצחק געהייסן 'פאנגען א פאנגונג', משמע שאר חיות וואס די ווארט 'פאנגען' מיינט נישט געווענליך שאף נאר אנדערע חיות.

אלא שמיון בתיבת 'לצוד ציד' דוקא נאר ער האט דווקא געהאט א כוונה מיטן זאגן 'פאנגען א פאנגונג', היינו להמשיך ולצוד בחינת קדושה הנ"ל דאס מיינט צו מומשיך זיין און צו פאנגען די אויבענדערמאנטע בחינה פון קדושה.

די ריח קדושה פון יעקב'ס אמונה איז געווען ווי די תפלה פון יצחק

וזה שאמר 'ראה ריח בני בריח שדה' און דאס איז פשט וואס די פסוק זאגט אז יצחק האט געזאגט 'זעה איין – מיון זון – אז די ריח וואס דו האסט (יעצט זאל נישט זיין צייטווייליג נאר אויך יעצט, נאר עס זאל זיין אויך שטענדיג) זאל זיין גלייך אזוי ווי די ריח פונעם פעלד וואס דער אייבישטער האט אים געבענטשט', שהיה ריחו בריח השדה של תפלה הנ"ל

נאך פאר איך האב געדאוונט.

- ז. און דאס מיינט די פסוק, ווען יצחק האט אים געפרעגט 'מה זה מחרת' האט אים יעקב געענטפערט 'כי הקרה ד' אלקי לפני', אז דאס וואס איך גלייב אז ס'איז הקרה ד' און אז השי"ת האט ארעם צוגעשטעלט פאר מיר דאס האט שוין אריינגעלייגט אין די עסן א בחינה פון קדושה.
- ח. און אזוי איז רש"י מפרש אויפן פלאץ אין חומש (כו. טו): שני גדיי עזים, וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק [איז דען די עסן פון יצחק געווען צוויי ציגן?]. אלא פסח היה [נאר עס איז געווען יום טוב פסח]. האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים [און איין שפעלע האט ער מקריב געווען פאר א קרבן פסח, און די צווייטע שאף איז געווען פאר 'מטעמים' פארן גיבן די ברכות]
- ט. צו מקריב זיין פאר א קרבן פסח און א קרבן חגיגה.
- י. וואס אנדערע חיות זענען נישט כשר פאר קרבנות.
- יא. די לשון הפסוק (בראשית כו. כד) איז: וַיִּגְשׁ וַיִּשָׁק לוֹ וַיִּבְרַח אֶת רִיחֵ בְנָדָיו וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רִיחֵ בְנֵי בְרַיִחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּכַחוֹ ד'.

גליון בת עין

אף על פי כן המשיך בחינת קדושה בשלמות בלא תפלה,
כמו המשכת קדושה שהמשיכתי על ידי שדה של תפלה.
יהי רצון שנוקה לבחינת המשכת קדושה.
אמן כן יהי רצון.

ווייל יעקב'ס ריח איז געווען אזוי ווי די אויבענדערמאנטע
ריח פון די פעלד פון תפלה, אף על פי שלא התפלל עדיין
כאטש ער האט נאכנישט געהאט געדאוונט, אף על פי כן
המשיך בחינת קדושה בשלמות בלא תפלה און פון דאס
וועגן דאך האסטו 'יעקב' ממשיך געווען די גאנצע בחינת
קדושה אין די עסן און קיין דאווענען, כמו המשכת קדושה
שהמשיכתי על ידי שדה של תפלה פונקט אזוי ווי די המשכה פון קדושה וואס איך 'יצחק' האב ממשיך געווען דורך
די דערמאנטע בחינה פון די פעלד פון תפלה.

יהי רצון שנוקה לבחינת המשכת קדושה זאל זיין די ווילן אונז זאלן זוכה זיין צו די בחינה פון ממשיך זיין קדושה
אין אונזער עסן.
אמן כן יהי רצון.

ב. ווי אויבענדערמאנט (אות א' קטע המתחיל 'די כוונה פון יצחק מיטן זאגן 'צא השדה') אויף די כוונה פון יצחק מיטן זאגן 'צא השדה' אז עס מיינט די
פעלד פון תפלה אזוי ווי די פסוק זאגט 'וצא יצחק לשוח בשדה'.

זכר צדיק לברכה

שמחים אנו להודיע כי בעהש"ת יתקיים

סעודת הילולא רבתי

לזכר נשמת הרה"ק רבי אברהם דוב מאוריטש ז"ע
בעמ"ס בת עין ע"ת

ליל שישי פרשת וישלח

באולם עטרת מרדכי (טאהש)
4706 14TH AV.

נטילת ידים בשעה 8:45

ברהמ"ז בשעה 10:15

בהשתתפות גדולי הרבנים שליט"א

וכבר העירו גדולי הצדיקים בעדל פעילת סעודת הילולא של דרזק פאוריטש אשר לא זכה לזיך
ועי קיום זכרון לצדיק בעולם וזו רבים להוושע בדבר יושרה ורחמים ותות יג עליט

לע"נ הרה"ק מוריבנין ר' חיים זאנוויל ב"ר משה זי"ע

גליון זה נתנדב ע"י

הר"ד אלימלך ראטענבערג נ"ו

לע"נ הוריו החשובים, הרה"ח ר' אריה בהר"א אברהם ז"ל, ומרת אסתר מינדל בת הרה"ח ר' זיידא ישראל חיים ע"ה

ולע"נ אחיו היקר ר' שמואל אלקנה בהרה"ח ר' אריה ע"ה
זכות רבינו יגן עליו להתברך בכל מילי דמיטב. אמן כן יהי רצון

כך כותב הבית יוסף הלכות ראש השנה, נודרין לעילוי נשמת הצדיקים כי הם ממליצים על צאצאיהם, דער בת עין
האט נישט איבערגלאזט קיין קינדער אבער מיט אייער שטיצע קופט איר אייך אים איין אלץ א מליץ יושר.

נעמט א חלק אין הפצת הגליון און זייט מנדב לעילוי נשמת אייערע קרובים און נאנטע
פאר הערות און מנדב זיין נא לפנות Mechonusa@gmail.com